

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛЬСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ УКРАЇНИ

Другі наукові читання пам'яті професора Д. О. Альперна:
актуальні питання патологічної фізіології

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції*

м. Харків, 8–9 травня 2025 року

Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛЬСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ УКРАЇНИ**

**Другі наукові читання пам'яті професора Д. О. Альперна:
актуальні питання патологічної фізіології**

***Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції***

м. Харків, 8–9 травня 2025 року

**Харків
ХНМУ
2025**

УДК 616-092(082)

Д76

Затверджено
Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24.04.2025.

Редакційна колегія:

В. М'ясоєдов, В. Костевіч, Р. Вастьянов, А. Гоженко, С. Зяблицев, А. Лучинська,
Л. Руденко, М. Мирошніченко, О. Наконечна, В. Бібіченко, М. Кузнецова,
М. Ковальцова, М. Кучерявченко

Д76 Другі наукові читання пам'яті професора Д.О. Альперна: Актуальні питання патологічної фізіології : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Харків, 8–9 травня 2025 р.) / ред. кол. В. М'ясоєдов, В. Костевіч, Р. Вастьянов та ін. Харків : ХНМУ, 2025. 146 с.

У збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції представлено дані про історії патофізіології в Україні та світі; висвітлено результати комплексних клінічних та експериментальних досліджень щодо механізмів формування та розвитку типових патологічних процесів, хвороб та їх ускладнень, а також технологій їх діагностики, профілактики та лікування.

Матеріали конференції призначаються представникам наукових установ, закладів вищої освіти, молодим ученим, здобувачам вищої освіти та працівникам сфери охорони здоров'я.

Тексти тез доповідей представлено в авторській редакції.

УДК 616-092(082)

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© Польське лікарське товариство, 2025
© Наукове товариство
патофізіологів України, 2025
© В. М'ясоєдов, В. Костевіч,
Р. Вастьянов та ін., 2025

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯ ЗУБНОГО ЕЛІКСИРУ «М'ЯТНИЙ + ЕКСТРАКТ АМАРАНТУ» НА СТАН КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ ПАРОДОНТА ЩУРІВ, ЯКІ СПОЖИВАЛИ СМАЖЕНУ СОНЯШНИКОВУ ОЛІЮ Шумивода Ю.А., Лапінська А.П.	128
PATHOGENETIC MECHANISMS OF ORCHITIS DEVELOPMENT IN BOYS ASSOCIATED WITH MUMPS VIRUS INFECTION Buha V., Huliiva V., Kovaltsova M., Ogneva L.	129
SHORT-TERM HYPOXIA INDUCES BIDIRECTIONAL LONG-TERM PLASTICITY OF NEUROTRANSMISSION IN THE VISUAL RETINOCOLLICULAR PATHWAY: THE ROLE OF PKC Dumanska Hanna, Veselovsky Nickolai	131
EXPRESSION FEATURES OF SPECIAL AT-RICH SEQUENCE-BINDING PROTEIN IN REGENERATE FILLING THE BONE DEFECT OF THE RATS' MANDIBLE DURING ELECTRICAL STIMULATION Huseynov A.N., Malanchuk V.A., Myroshnychenko M.S., Hromko Y.A., Kapustnyk N.V., Selivanova L.I., Pasiyeshvili N.M.	132
IL-8 AS A PROMISING MARKER OF THE PRESENCE AND ADVANCEMENT OF ATHEROSCLEROSIS Jastrzębska Paulina, Wojciechowska Małgorzata, Nizio Michał, Wróbel Katarzyna, Momot Karol, Czarzasta Katarzyna, Flis Krzysztof, Zarębiński Maciej	133
THERAPEUTIC HYPOTHERMIA FOR HEART ISCHAEMIA-REPERFUSION INJURY IN DIABETIC RATS Kempiński Marcel, Trojanowska Anita, Krauz Kamil, Wojciechowska Małgorzata	134
STRESS-INDUCED PSYCHOEMOTIONAL CONDITIONS IN ADULTS AND STRESS COPING STRATEGIES DURING THE UKRAINIAN WAR Kovaltsova M.V., Morozov O.V., Ogneva L.G., Kuznetsova M.O., Kuznetsova I.K. . . .	135
HIGH-FAT DIET FOR 2 WEEKS IMPROVES CONTRACTILE FUNCTION IN ISCHEMIA-REPERFUSION IN RATS Kozlovska M.G., Vasylenko M.I., Portnychenko A.G.	136
BALNEOTHERAPY IN THE REHABILITATION OF PATIENTS WITH POST-VIRAL FATIGUE SYNDROME Polshakova T.V., Balashova I.V., Gushcha S.G., Sierpińska L.E.	137
THE HORMONAL STATUS OF WOUNDED COMBATANTS Seliukova N.Yu., Boiko M.O., Nehoduiko V.V., Misiura K.V.	138
POTENTIAL THERAPEUTIC USE OF CARBACETAM IN THE PHARMACOLOGICAL TREATMENT OF TRAUMATIC BRAIN INJURY Shevchuk A.O., Bilson M.Y., Yevstifeiev D.I., Shemet Y.A.	140
EXAMINATION OF FORMS OF ABNORMAL SKELETAL DEVELOPMENT Sukhonosov Roman, Ushakova Mariia, Nadozirna Sofiia, Halycha Mariia	142
BRAIN NEUROPLASTICITY AND THE EFFECT OF EXERCISES ON EMOTIONAL STATE AFTER STRESS Trapeznykova S.S., Orlenko I.M., Stepanova V.S., Godziiev M.A., Gushcha S.G.	143
HISTOMORPHOMETRIC STUDY OF THE ZONA FASCICULATA OF ADRENAL CORTEX OF RATS IN DYNAMICS DURING THERMAL TRAUMA Yanko R.V., Tsapenko P.K., Zavhorodnii M.O., Portnichenko V.I.	144

References:

1. Timmis, A., et al. (2022). European Society of Cardiology: Cardiovascular disease statistics 2021. *European Heart Journal*, 43 (8), 716–799. <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab892>
2. Yellon, D. M., & Hausenloy, D. J. (2007). Myocardial reperfusion injury. *The New England Journal of Medicine*, 357(11), 1121–1135. <https://doi.org/10.1056/NEJMra071667>
3. El Farissi, M., et al. (2021). Hypothermia for reduction of myocardial reperfusion injury in acute myocardial infarction: Closing the translational gap. *Circulation: Cardiovascular Interventions*, 14 (8), e010326. <https://doi.org/10.1161/CIRCINTERVENTIONS.120.010326>

STRESS-INDUCED PSYCHOEMOTIONAL CONDITIONS IN ADULTS AND STRESS COPING STRATEGIES DURING THE UKRAINIAN WAR

*Kovaltsova M.V., Morozov O.V., Ogneva L.G., Kuznetsova M.O., Kuznetsova I.K.
Kharkiv National Medical University, Kharkiv, Ukraine*

Most people inevitably encountered stress during the armed conflict in Ukraine. The duration of the stress effect, its intensity led to various adverse effects on the mental and physical health of people of different ages (Kazlou A., 2024; Nikitina I., 2023), the negative impact of long-term stress on medical students was no exception. The stress response can contribute to adaptive plasticity, or, in the case of dysregulation, lead to maladaptation and psychopathology (Frankova I., 2017). There are several concepts of stress, among which the most common are the biological one, developed by Hans Selye, and the psychological concept, based on the concept of “emotional stress”, created by Richard Lazarus (Predko V.V., 2022). According to the classical theory of stress by G. Selye, stress is a state of physiological or psychological tension caused by various factors, such as somatic, mental, emotional, external or internal, more often their combination, which are aimed at disrupting the functions of the body and which the body tries to avoid (Radchenko O.M., 2022). According to R. Lazarus, emotions determine adaptation to the environment, and cognitive processes, in turn, determine the qualitative and intensive component of emotional reactions (Lazarus R.S., 1993). It should be noted that in today's realities, the concept of "stress" has acquired particular relevance, and the ability to cope with it has become the most important need for every person (Bulakh V.P., 2014).

Methods: a study of 166 Ukrainian students (24.7 % were male and 75.3 % were female) of Kharkiv National Medical University aged 23–25 asked to complete a survey about their mental health status more than 6 months after the war began.

Results. According to modern ideas, depending on the strength or dose and duration of the action of stressors, the stress reaction in its development can go through three successive stages: anxiety, resistance and exhaustion, when the general adaptation syndrome takes on the character of a destructive process (distress), or only the first two (anxiety and resistance), when the so-called eustress (positive stress) is formed, which contributes to the maintenance and preservation of health (Radchenko O.M., 2022). According to the results of our own research, non-specific adaptive stress reaction in medical students was characterized by psychological changes, in particular a feeling of excessive nervous excitement and anxiety (13 %); irritability with episodes of anger outbursts (47 %), a feeling of constant danger (21 %), a decrease in the ability to concentrate (59 %), problems with falling asleep and sleep quality (34.3 %). Most of the surveyed applicants did not seek professional help, but tried to overcome the psycho-emotional stress on their own. The most popular strategies for overcoming stress and maintaining resilience among students were mental work (100 %), creativity in the form of drawing, reading, watching favorite films (95 %), or music therapy (72 %). A large number of respondents preferred physical activity (82 %). The respondents were approximately equally divided in overcoming difficulties in the form of support and communication with loved ones (63.4 %), friends (59.4 %), favorite animals (80.6 %). A certain number of students found solitude for a period of time helpful (58.3 %).

Conclusions. It was found that the level of stress among students has significantly increased in conditions of long-term armed conflict and is at an elevated level. Most students note changes in the general psycho-emotional state of the body and consider war to be a traumatic experience. The most common strategies for overcoming stress among medical students were their own studies at a medical university, creativity, and support from loved ones. The results of the study show the need to develop effective psychological support for students during their adaptation to professional activity and for the further normal functioning of the body and preservation of vitality in general.

Keywords: stress, Ukrainians, psycho-emotional state, stress coping strategies, war.

Наукове видання

**Другі наукові читання пам'яті професора Д. О. Альперна:
актуальні питання патологічної фізіології**

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції*

м. Харків, 8–9 травня 2025 року

Відповідальний за випуск М.С. Мирошніченко

Формат А4. Ум. друк. арк.18,25.

Редакційно-видавничий відділ ХНМУ,
пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknurio@gmail.com
vid.redact@knu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.